Sposoby sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniów na lekcjach języka polskiego

1. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości.
2. Praca z uczniem jest zindywidualizowana, dostosowana do jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych – zgodnie z orzeczeniami i opiniami dotyczącymi ucznia pochodzącymi z poradni a także z rozpoznaniem jego możliwości przez nauczyciela.
3. Wszystkie stosowane przez nauczyciela formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia są dla niego obowiązkowe.
4. Wszystkie prace pisemne z wyjątkiem kartkówek zapowiadane są i uzgadniane z uczniami z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Nauczyciel ma obowiązek podać uczniowi zakres sprawdzanej wiedzy i umiejętności (nie dotyczy kartkówek).
5. Kartkówki mogą obejmować zakres materiału z trzech ostatnich lekcji i nie muszą być przez nauczyciela zapowiadane.
6. Uczeń nieobecny na pracy klasowej (sprawdzianie, teście) z powodu dłuższej nieobecności, np. choroby ma obowiązek napisać ją w terminie uzgodnionym z nauczycielem (nie później niż w ciągu dwóch tygodni).
7. Uczeń w ciągu półrocza ma prawo do dwukrotnego zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji.
8. Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy, w którym ma zapisywać notatki na każdej lekcji.
9. Uczeń ma obowiązek aktywnie uczestniczyć we wszystkich zleconych zadaniach.
10. Ocenie podlegają wszystkie formy pracy ucznia:
    - sprawdziany pisemne (testy, kartkówki, sprawdziany ze znajomości lektur szkolnych, prace klasowe, dyktanda);
    - praca ucznia na lekcji (aktywność, praca w grupie, praca w ćwiczeniach, praca w zeszycie, karty pracy itp.);
    - wypowiedzi ustne;
    - wypowiedzi pisemne – odpowiedzi na pytania, rozwiązywanie ćwiczeń, redagowanie tekstów użytkowych i dłuższych form wypowiedzi przewidzianych programem nauczania;
    - recytacja z pamięci (wiersz lub proza);
    - zeszyt ćwiczeń (poprawność merytoryczna wykonanych zadań).
11. Uczeń ma prawo do poprawienia oceny z pisemnej formy kontroli na zasadach ustalonych przez nauczyciela. Poprawa sprawdzianu nie odbywa się podczas lekcji, lecz w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Odpowiedzi ustne nie są poprawiane.
12. Zasady ustalania ocen śródrocznych i rocznych:
    a) o postępach ucznia w nauce nauczyciel informuje na bieżąco jego rodziców (prawnych opiekunów), np. wpisem ocen do dziennika, podczas zebrań i konsultacji;
    b) ocena śródroczna uwzględnia osiągnięcia edukacyjne zdobyte przez ucznia w I półroczu, wpływ na nią mają oceny z wiedzy, umiejętności oraz w/w form aktywności na lekcji;
    c) ocena roczna uwzględnia osiągnięcia edukacyjne ucznia zdobyte w ciągu całego roku, wpływ na nią ma również ocena śródroczna;
    d) ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen bieżących, przy jej wystawianiu decydujący wpływ ma zakres opanowanej wiedzy i umiejętność zastosowania jej w różnych sytuacjach wymagających twórczego rozwiązywania problemów. Ważne jest zaangażowanie i wysiłek ucznia włożony w osiągnięcie prezentowanego poziomu wiedzy i umiejętności.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE V

w oparciu o Podstawę programową nauczania języka polskiego obowiązującą od roku szkolnego 2024/2025

(Układ treści zgodny z programem nauczania WSiP dla klasy 6: *Słowa z uśmiechem*, E.Horwath, A.Żegleń)

pochodzenie: www.ucze.eduranga.pl modyfikacja: *Łukasz Stadnicki*

Temat, lektura, tekst kultury, zagadnienie nauki o języku	WYMAGANIA				
	Konieczne (ocena: dopuszczający)	Podstawowe (ocena: dostateczny)	Rozszerzone (ocena: dobry)	Dopełniające (ocena: bardzo dobry)	Ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
ROZDZIAŁ I BRATNIE DUSZE					
„Od beana do magistra”. Czasownik – powtórzenie wiadomości	• rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy • zna pojęcia *liczba*, *czas*, *osoba*, *rodzaj czasownika* • wie, że czasownik występuje w formie osobowej i nieosobowej • zna zasady pisowni *nie* z czasownikami	• tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika • wskazuje w tekście i tworzy czasowniki w różnych czasach • odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje • odróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej	• odróżnia czynności od stanów • przekształca formę osobową czasownika na bezokolicznik i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu • stosuje zasady pisowni *nie* z czasownikami	• stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni
„Poszedł po rozum do głowy…”. Trudne formy czasu przeszłego	• zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu *iść, w* czasie przeszłym i stara się je stosować • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników	• stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu *iść, w* czasie przeszłym • zna zasady pisowni *ź́ć, ś́ć, -ąć* w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować	• poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu *iść,* w czasie przeszłym • stosuje zasady pisowni *ź́ć, -ś́ć, -ąć* w zapisie zakończeń bezokolicznika • wykorzystuje wiedzę o pisowni zakończeń bezokolicznika do tworzenia poprawnych związków wyrazowych	• poprawnie używa czasowników oznaczających ruch, typu *iść,* w czasie przeszłym • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników • poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika	• poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym • sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny

„Gdy się skończy nawał prac, to poleniuchować czas”. Czasowniki dokonane i niedokonane	• zna pojęcia *czasowniki dokonane* i *niedokonane* • wie, o jakich czynnościach oraz stanach informują czasowniki dokonane i niedokonane • wie, że czasowniki dokonane mają formy tylko dwóch czasów	• rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane • wie, że czasowniki niedokonane występują w czasie przyszłym tylko w formie złożonej, a czasowniki dokonane tylko w formie prostej	• wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki dokonane i niedokonane • poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych	• funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w wypowiedziach	• wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat czasowników dokonanych i niedokonanych
„Tylko nudziarze nie mają marzeń”. Katarzyna Majgier, *Przebój na pięć* (fragmenty)	• omawia treść fragmentu powieści • wymienia bohaterów • zna pojęcia *bohater główny*, *postać pierwszoplanowa* oraz *postać drugoplanowa*	• opisuje główną bohaterkę • określa cechy różnych bohaterów • wskazuje w utworze bohatera głównego • odróżnia w utworze literackim postać pierwszoplanową od drugoplanowej	• nazywa problemy poruszone w utworze • wyraża opinię na temat programów telewizyjnych o charakterze konkursowym • objaśnia pojęcia *bohater główny*, *postać pierwszoplanowa* i *postać drugoplanowa*	• analizuje emocjonalny charakter wypowiedzi bohaterki • czyta wypowiedzi bohaterów, oddając głosowo charakterystyczne cechy każdej postaci • używa pojęć *bohater główny*, *postać pierwszo-planowa* i *postać drugo-planowa*, omawiając świat przedstawiony utworu	• tworzy zestaw oryginalnych, zróżnicowanych pod względem budowy pytań
„Pomysł przyszedł nam natchniony, zestaw ćwiczeń jest zrobiony”. Strona czynna i bierna czasowników	• zna pojęcia *strona czynna* i *strona bierna czasownika* • wie, że są czasowniki, które nie mają strony biernej	• wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej • zna pojęcia *czasowniki przechodnie* i *czasowniki nieprzechodnie*	• tworzy stronę czynną i bierną czasowników • odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich • poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika	• używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi	• wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat strony czynnej i biernej czasowników
„Odegrał rolę brawurowo, zagrał po prostu koncertowo”. Przysłówek w związkach wyrazowych	• wie, na jakie pytania odpowiada przysłówek • rozpoznaje przysłówek wśród innych części mowy • wie, że przysłówki najczęściej łączą się z czasownikami	• tworzy przysłówki od przymiotników • rozpoznaje przysłówki utworzone od innych części mowy • rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem	• rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem • stosuje zasady pisowni *nie* z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• używa związków przysłówka z przymiotnikiem i przysłówkiem dla określenia natężenia cech • zapisuje poprawnie *nie* z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przysłówków oraz zasad ich pisowni

„Trzy, dwa, jeden… Enter! Witaj w świecie gry". Ałbena Grabowska-Grzyb, *Julek i Maja w labiryncie* (fragmenty)	• czyta ze zrozumieniem tekst • zna pojęcie *świat wirtualny* • określa, kto opowiada o zdarzeniach • zna pojęcie *narrator trzecioosobowy* • czyta informacje na temat systemu PEGI	• rozpoznaje bohaterów tekstu na postawie krótkich informacji • używa ze zrozumieniem pojęcia *świat wirtualny* • przytacza fragmenty tekstu ujawniające narratora • opowiada o preferowanych przez siebie formach spędzania wolnego czasu	• przedstawia informacje dotyczące głównego bohatera • wskazuje różnice między światem realnym a wirtualnym we fragmencie powieści • określa formę czasowników używanych przez narratora • wyraża opinię na temat korzystania z internetu	• wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu bohatera w świecie realnym i wirtualnym • analizuje wiedzę narratora o świecie przedstawionym • formułuje rady na temat właściwego korzystania z komputera	• wyraża opinię na temat świata bez komputerów, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska • tworzy prezentację gry komputerowej, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści
Zostań mistrzem gry". Pisownia wyrazów z *rz* i *ż*	• wyszukuje wyrazy z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni *rz* i *ż* • korzysta ze słownika ortograficznego	• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *rz* i *ż*	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *rz* i *ż* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *rz* oraz *ż*
„Gry i zabawy – nauki podstawy". Powtórzenie wiadomości o rzeczowniku	• rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy • zna pojęcia *liczby* i *rodzaju rzeczownika* • zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować • czyta informacje na temat rzeczowników żywotnych i nieżywotnych oraz osobowych i nieosobowych	• rozpoznaje rodzaje rzeczownika • odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych • stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna pojęcia *rzeczowniki żywotne* i *nieżywotne* oraz *rzeczowniki osobowe* i *nieosobowe*	• odróżnia różne kategorie rzeczowników własnych od pospolitych • zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne • rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe	• zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite • stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni
„Czy księżniczki noszą dżinsy?". **Opis postaci literackiej – rady dla piszących**. Barbara Kosmowska, *Buba* (fragmenty)	• wyszukuje w tekście informacje na temat bohaterki • wypowiada się na temat wyglądu głównej bohaterki	• omawia problemy rodzinne głównej bohaterki • opisuje elementy wyglądu postaci, korzystając z podanego zestawu określeń	• prezentuje postać z różnych punktów widzenia • objaśnia znaczenie frazeologizmów • używa poprawnie i celowo wyrazów	• podaje określenia synonimiczne precyzujące znaczenie epitetów • opisuje wygląd postaci za pomocą podanych porównań	• tworzy bezbłędny językowo opis postaci – oryginalny pod względem treści i stylu • swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach

	• czyta rady dla opisujących wygląd postaci • zna kompozycję opisu postaci • przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis postaci	• określa styl ubierania się postaci • tworzy opis wyglądu postaci, korzystając z rad w podręczniku	bliskoznacznych i określeń wartościujących • tworzy opis postaci, stosując różnorodne środki językowe	• używa frazeologizmów w opisie postaci • tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis wyglądu postaci	ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi
„Tydzień dzieci miał siedmioro…”. Przypadki rzeczownika	• zna pojęcie *przypadki rzeczownika* • odmienia rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzoru	• zna pytania, na które odpowiadają przypadki rzeczownika • tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych	• stosuje w swoich wypowiedziach poprawne formy przypadków rzeczownika • objaśnia przyczyny zmiany form rzeczownika w zdaniu • określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki	• wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w wypowiedziach ustnych i pisemnych • objaśnia znaczenie pojęcia *deklinacja*	• wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany rzeczowników przez przypadki
„Pomaluj słowami mój świat”. Olga Masiuk, *Tydzień Konstancji* (fragmenty)	• zna pojęcie *bohater tytułowy* • omawia krótko wybrany fragment powieści • określa, kto opowiada o zdarzeniach • zna pojęcie *narrator pierwszoosobowy*	• podaje informacje dotyczące bohaterów tekstu • objaśnia pojęcie *narrator pierwszoosobowy* • objaśnia znaczenie słowa *empatia* • wypowiada się na temat nastroju bohaterki	• prezentuje bohaterów tekstu, używa pojęcia *bohater tytułowy* • określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym • cytuje odpowiednie fragmenty utworu • analizuje zachowanie postaci	• omawia problem niepełnosprawności bohaterki • określa sposób wypowiadania się narratora • formułuje radę dotyczącą etykiety językowej • używa ze zrozumieniem słowa *empatia*	• przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi • tworzy oryginalny pod względem formy i treści opis obrazu, uwzględniając uwarunkowania dotyczące odbiorcy tekstu
„Urządzić pokój to nie lada sztuka”. Pisownia wyrazów z *ó* i *u*	• wyszukuje wyrazy z *ó* i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni *ó* i *u* • korzysta ze słownika ortograficznego	• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *ó* i u	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z *ó* i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *ó* i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *ó* oraz *u*

„Każdy ma swój świat”. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, *Kosmita* (fragmenty)	• opisuje wygląd bohatera • czyta informacje na temat zaburzeń autystycznych • porównuje fragmenty tekstów o różnej płaszczyźnie narracyjnej	• opowiada o zachowaniu i zwyczajach dziecka autystycznego • analizuje pytania dotyczące tekstu • podaje większość informacji na temat świata przedstawionego utworu	• analizuje uczucia i nastroje bohaterki tekstu • opowiada o reakcjach ludzi na nietypowe zachowania dziecka; używa ze zrozumieniem zwrotu *mieć mieszane uczucia* • podaje wszystkie informacje na temat świata przedstawionego utworu	• nazywa uczucia i opowiada o marzeniach dziecka autystycznego • wyjaśnia różnice między narratorem pierwszoosobowym i narratorem trzecioosobowym	• przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi • wykonuje oryginalny pod względem treści plakat odnoszący się do problemu odmienności
„Belferskie oblicza”. **Rady dla formułujących argumenty**. Edmund Niziurski, *Sposób na Alcybiadesa* (fragmenty)	• nadaje tytuły kilku wyodrębnionym częściom tekstu • zna pojęcie *argument* • czyta rady dla formułujących argumenty • czyta informacje na temat bohatera • zna pojęcie *pięta achillesowa*	• nadaje tytuły wszystkim wyodrębnionym częściom tekstu • wyszukuje w tekście i przytacza informacje na temat bohatera • analizuje podane argumenty • objaśnia na podstawie tekstu i przypisu znaczenie wyrażenia *pięta achillesowa*	• nadaje tytuły fragmentom tekstu, stosując wypowiedzenia bez czasowników • objaśnia określenia charakteryzujące bohatera • ocenia sytuację i prezentuje opinię na wybrany temat • stosuje w wypowiedzi wyrażenie *pięta achillesowa*	• przedstawia zdarzenia w formie notatki graficznej • opisuje bohatera • podaje argumenty na uzasadnienie swoich poglądów • wypowiada się na temat komizmu w tekście • tworzy hasło słownikowe *pięta achillesowa*	• tworzy oryginalny tekst prezentujący w żartobliwy sposób postać rzeczywistą • funkcjonalnie wykorzystuje różne argumenty do przekonania odbiorcy do swojego stanowiska
„Akcja pod kryptonimem *Wybuchowa kanapka*”. **Plan szczegółowy – rady dla piszących**. Iwona Czarkowska, *Duchy ze Wzgórza*	• dobiera tytuły do wydzielonych części tekstu • przy niewielkim wsparciu nauczyciela skraca i przekształca zdania • zapisuje w porządku chronologicznym treści	• porządkuje zdarzenia zgodnie z ich chronologią • samodzielnie skraca i przekształca zdania • porządkuje treści szczegółowe dotyczące dwóch różnych zdarzeń	• wypowiada się na temat bohaterów zdarzeń • skraca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu • zapisuje w porządku chronologicznym treści	• analizuje miejsca zdarzeń • przekształca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu • tworzy poprawny językowo, jednolity	• tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie cechujące się oryginalnym ujęciem tematu

Rabowników (fragmenty)	szczegółowe dotyczące jednego z wybranych zdarzeń • czyta rady dla piszących plan szczegółowy	i zapisuje je w porządku chronologicznym	dotyczące dwóch różnych zdarzeń • zapisuje plan szczegółowy w formie wypowiedzeń bez czasownika	stylistycznie plan szczegółowy	
„Wśród chwatów i hultajów”. Pisownia wyrazów z *ch* i *h*	• wyszukuje wyrazy z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni *h* i *ch* • korzysta ze słownika ortograficznego	• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *h* i *ch*	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *h* i *ch* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *ch* oraz *h*
„Uwaga! Przyjechał teatr”. Małgorzata Musierowicz, *Dziecko piątku* (fragmenty)	• określa miejsce zdarzeń i wymienia bohaterów • czyta informacje na temat różnych rodzajów lalek teatralnych • czyta informacje na temat języka i znaków teatru	• wyszukuje w tekście informacje na temat spektaklu przygotowanego przez głównego bohatera • wymienia elementy składające się na teatrzyk lalkowy • wymienia większość znaków teatru	• przedstawia informacje na temat sztuki wystawianej przez bohatera • rozpoznaje funkcje pełnione przez bohatera w teatrze • wymienia wszystkie znaki teatru i rozumie ich funkcję	• opisuje reakcje publiczności na przedstawienie • ocenia, w której roli bohater czuł się najlepiej • omawia znaki teatru w odniesieniu do przedstawienia opisanego w tekście powieści	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o sztuce teatru w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów
ROZDZIAŁ II MALI I WIELCY W HISTORII					
„Historia biblijna w drzewie lipowym wystrugana”. Antonina Domańska, *Historia żółtej ciżemki* (fragmenty)	• określa czas i miejsce zdarzeń • zna pojęcia *bohater historyczny* i podaje przykład takiego bohatera z tekstu • zna pojęcia *wydarzenie historyczne*, *utwór historyczny* • ogląda uważnie zdjęcie ołtarza z bazyliki Mariackiej, czyta informacje na temat dzieła	• przytacza fragmenty tekstu dotyczące czasu i miejsca zdarzeń • zna pojęcie *archaizm* i podaje jego przykład z tekstu • odróżnia postacie fikcyjne od historycznych i podaje przykłady takich bohaterów z tekstu • objaśnia pojęcia *wydarzenie historyczne*, *utwór historyczny* • wymienia niektóre elementy ołtarza z bazyliki Mariackiej	• selekcjonuje informacje • podaje kilka przykładów archaizmów z tekstu • sporządza katalog postaci fikcyjnych i historycznych z utworu, korzystając z tekstu i przypisów • używa ze zrozumieniem pojęcia *wydarzenie historyczne* • określa temat dzieła, przedstawia wrażenia odbiorcze	• dokonuje wyboru najistotniejszych informacji z tekstu • określa funkcję archaizmów w tekście • opisuje bohatera oraz jego pracę, używając przenośni oraz innych środków stylistycznych • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat utworu historycznego w analizie tekstu • porównuje wrażenia odbiorcze współczesne z opisanymi w powieści	• twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji archaizmów w tekście • analizuje i interpretuje dzieło artystyczne, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych

„W podróż za jeden uśmiech”. Przyimki i wyrażenia przyimkowe	• zna pojęcie *przyimek* • zna pojęcie *wyrażenie przyimkowe* • rozpoznaje niektóre przyimki	• rozpoznaje przyimek wśród innych części mowy • wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe • wie, że przyimek jest nieodmienną i niesamodzielną częścią mowy • zna pojęcia *przyimki proste* i *przyimki złożone*	• rozpoznaje przyimki proste i złożone • tworzy przyimki złożone • wie, że przyimki wymagają użycia odpowiedniego przypadka rzeczownika	• używa poprawnych wyrażeń przyimkowych do określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności • używa poprawnych form przypadków rzeczowników w wyrażeniach przyimkowych • poprawnie zapisuje przyimki złożone	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przyimków, wyrażeń przyimkowych oraz ich funkcji
„Ploteczki przy okazji kartkóweczki”. Związek rzeczownika z przymiotnikiem	• rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy • zna pojęcie liczby i rodzaju rzeczownika oraz przymiotnika • wie, że przymiotnik jest najczęściej określeniem rzeczownika	• określa liczbę i rodzaj przymiotnika • wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do rzeczownika, który określa • stosuje zasady pisowni *nie* z przymiotnikami	• łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe • poprawnie zapisuje cząstkę *nie* z przymiotnikami	• funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem • poprawnie zapisuje końcówki *ą* i *ę* w zakończeniach przymiotników i rzeczowników	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przymiotników oraz ich funkcji
„Czy nie nudno panu na pomniku?”. **Opowiadanie z elementami opisu – rady dla piszących**. Wanda Chotomska, *Pomnik Kopernika*	• czyta uważnie tekst wiersza oraz informacje o Mikołaju Koperniku • układa zdarzenia w porządku chronologicznym • wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i czyta informacje o postaciach z warszawskich pomników • czyta rady dla piszących opowiadanie z elementami opisu	• określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu • łączy zdarzenia w związki przyczynowo-skutkowe według podanego schematu • sporządza plan zdarzeń • opisuje miejsce zdarzeń • tworzy krótkie opowiadanie z elementami opisu, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• określa cechy osoby mówiącej w wierszu • przekształca tekst opowieści dla zdynamizowania akcji • opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, stosując różnorodne środki językowe • tworzy rozbudowane opowiadanie z elementami opisu	• prezentuje postać, wchodząc w rolę przewodnika • wyjaśnia wpływ środków językowych na narrację • tworzy opowieść o jednej z przygód bohatera wiersza • tworzy rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu	• tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu – oryginalne pod względem treści i stylu

	• przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z elementami opisu				
„Kolorowy zawrót głowy”. Odmiana przymiotnika	• wie, że przymiotnik odmienia się przez przypadki, liczby i rodzaje • rozpoznaje liczbę i rodzaj przymiotnika • odmienia przymiotniki przez przypadki według wzoru	• odmienia przymiotniki przez liczby, rodzaje i przypadki • tworzy związki frazeologiczne z przymiotnikami	• stosuje w wypowiedziach poprawne formy przypadków przymiotnika • tworzy poprawne formy rodzajowe przymiotnika w liczbie mnogiej	• wykorzystuje wiedzę o odmianie przymiotnikóww wypowiedziach ustnych i pisemnych • stosuje poprawnie i celowo zróżnicowane formy gramatyczne przymiotników	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany przymiotników oraz zasad ich pisowni • objaśnia związki między warstwą językową a znaczeniową utworu literackiego
„Wojenko, wojenko, cóżeś ty za pani …”. Leon Łuskino, *Piechota* (fragment); Tadeusz Biernacki, Andrzej Hałaciński, *My, Pierwsza Brygada* (fragment)	• czyta teksty pieśni, korzysta z przypisów • ogląda reprodukcje obrazów i czyta informacje o Legionach Polskich • zna pojęcia *pieśń* oraz *liryka patriotyczna*	• określa, kto wypowiada się w pieśni • wskazuje wyrażenia mówiące o godności i poświęceniu żołnierzy • wyszukuje w tekście refren, powtórzenia, rymy, określa liczbę wersów i sylab	• omawia obrazy poetyckie • wypowiada się na temat wartości cenionych przez bohaterów pieśni • omawia czynniki wpływające na melodyjność tekstów pieśni	• zapisuje w formie wskazówek informacje na temat obrazów poetyckich • hierarchizuje wartości odnoszące się do postawy żołnierzy • używa ze zrozumieniem terminów *liryka patriotyczna* oraz *pieśń* w odniesieniu do utworów *My, Pierwsza Brygada i Piechota*	• na podstawie analizy tekstów pieśni formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące uniwersalnych wartości etycznych • twórczo wykorzystuje w wypowiedziach na temat tekstu posiadaną wiedzę historyczną
„Odkrywanie tajemnic miasta”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	• wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą • korzysta ze słownika ortograficznego	• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą	• zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą
„Nie musisz być orłem z matematyki, żeby znać dobrze…”.	• zna pojęcie *liczebnik* • wie, na jakie pytania odpowiada liczebnik	• wie, że liczebnik jest najczęściej określeniem rzeczownika	• wykorzystuje wiedzę o tym, że liczebnik dostosowuje swoją formę	• używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe

Liczebnik i jego znaczenia	• rozpoznaje niektóre liczebniki	• rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy	do określanego rzeczownika • posługuje się związkami frazeologicznymi zawierającymi liczebniki	• odróżnia liczebniki od rzeczowników odliczebnikowych	dotyczące znaczenia i funkcji liczebników
„Wojenne piosenki… niezrównane towarzyszki walki”. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, *Halicz* (fragmenty); Józef „Ziutek” Szczepański, *Pałacyk Michla* (fragment)	• czyta ze zrozumieniem teksty oraz informacje o Powstaniu Warszawskim • zna pojęcie *konspiracja* • wyjaśnia, kim był Józef „Ziutek” Szczepański • czyta informacje o Krystynie Krahelskiej • pisze ogłoszenie informujące o koncercie	• rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących głównego bohatera wspomnień • wypowiada się na temat walk powstańczych • opowiada o kolejnych zdarzeniach z komiksu • pisze notatkę o Poczcie Harcerskiej	• określa odbiorcę wypowiedzi poetyckiej • omawia okoliczności zdarzeń, przedstawia tytułową postać • używa ze zrozumieniem słowa *konspiracja* • opisuje pomnik Małego Powstańca	• formułuje pytania dotyczące działań i przeżyć bohatera • wyraża opinię na temat zdarzeń przedstawionych w tekście • określa intencje wypowiedzi • określa rolę piosenek patriotycznych podczas powstania • dzieli się wrażeniami na temat wirtualnego muzeum	• analizuje i interpretuje teksty kultury (komiks, piosenka, wspomnienia, pomnik), swobodnie odwołując się do kontekstów historycznych
„Bez względu na porę roku, dnia i stan pogody – stawię się…”. Mariusz Zaruski, *Na bezdrożach tatrzańskich* (fragmenty)	• wyszukuje na mapie miejsca wydarzeń przedstawionych w tekście • porządkuje większość wydarzeń zgodnie z chronologią • zna pojęcie *punkt kulminacyjny* • zna pojęcie *wspomnienia* • czyta informacje na temat TOPR-u	• rozpoznaje narratora w tekście • porządkuje zdarzenia zgodnie z chronologią • objaśnia pojęcie *punkt kulminacyjny* • objaśnia pojęcie *wspomnienia* • opisuje godło TOPR-u	• określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym • określa cechy charakteru bohaterów tekstu • określa motywy działań ratowników górskich • wyjaśnia znaczenie nazwy Rycerze Błękitnego Krzyża	• wskazuje, że tekst ma charakter wspomnieniowy • czyta fragment prezentujący przełomowy moment opowieści, oddając głosem napięcie, które mu towarzyszy • wyjaśnia rolę autora tekstu w rozwoju ratownictwa tatrzańskiego	• przedstawia własne stanowisko w związku z problematyką omawianego tekstu, formułuje przemyślane, twórcze uwagi
„Ile to było? Kiedy się działo? Porządkuj liczby i rób to śmiało!” Liczebniki główne i porządkowe	• zna pojęcie *liczebniki główne* • zna pojęcie *liczebniki porządkowe* • wie, co określają liczebniki główne i porządkowe	• wie, że liczebniki główne i porządkowe odmieniają się przez przypadki i rodzaje • odróżnia liczebniki główne od porządkowych • odmienia liczebniki przez przypadki według wzoru	• wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników w wypowiedziach ustnych i pisemnych • stosuje zasady zapisu liczebników głównych	• funkcjonalnie używa w opisie liczebników głównych i porządkowych • zapisuje poprawnie liczebniki główne	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące funkcji liczebników głównych i porządkowych

	• odróżnia cyfry arabskie od rzymskich	• zna zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych	i porządkowych cyframi arabskimi i rzymskimi	i porządkowe cyframi arabskimi i rzymskimi	
„Poeci… na start!”. Kazimierz Wierzyński, *Na start*	• czyta uważnie wiersz i określa jego temat • zna pojęcie *bohater liryczny* • zna pojęcie *wykrzyknienie*	• określa tematykę tekstu • przytacza epitety i porównania dotyczące bohatera lirycznego • wyszukuje w wierszu fragmenty oddające emocje osoby mówiącej	• wypowiada się na temat sytuacji przedstawionej w wierszu • przytacza przenośnię dotyczącą bohatera tekstu • czyta fragmenty wiersza, oddając głosem natężenie uczuć i przeżyć	• określa, kim może być podmiot liryczny • opisuje bohatera lirycznego • określa funkcję wykrzyknień w kontekście treści wiersza	• analizuje tekst na poziomie metaforycznym • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza
„Srebro to za mało. Artykuł prasowy”. **Podziękowanie – rady dla piszących**. Janusz Pindera, *Życie pokaże* (fragmenty)	• czyta uważnie tekst prasowy • podaje informacje na temat osiągnięć bohaterki tekstu prasowego • zna pojęcie *artykuł prasowy* • czyta rady dla piszących podziękowanie • przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy tekst podziękowań	• wynotowuje informacje z tekstu • określa czynniki decydujące o sukcesie sportsmenki • przytacza tytuł artykułu i śródtytuły • porównuje artykuł prasowy i powieść według wybranych kryteriów • pisze tekst podziękowań, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• wyszukuje w tekście najistotniejsze informacje • prezentuje bohaterkę tekstu • objaśnia i komentuje tytuł artykułu • porównuje artykuł prasowy i tekst literacki • wyszukuje informacje o wydarzeniach o charakterze charytatywnym i pisze tekst podziękowań dla organizatorów imprezy	• odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych • wyraża opinię na temat postawy bohaterki • określa funkcję śródtytułów w artykule prasowym • pisze poprawny językowo i stylistycznie tekst podziękowań	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o tekstach dziennikarskich w wypowiedziach na temat omawianego artykułu prasowego • formułuje twórcze uwagi i przemyślane wskazówki ułatwiające innym uczniom pracę
„W zdrowym ciele zdrowy duch”. Pisownia przyimków i wyrażeń przyimkowych	• dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych • korzysta ze słownika ortograficznego	• zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych	• stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej
„Niecodzienne atrakcje, niesamowite wrażenia, czyli niezwykłe miejsca,	• wyszukuje wyrazy z *nie* w zestawie ortogramów	• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu *nie* z różnymi częściami mowy	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z *nie* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *nie* w zestawie ortogramów	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu

które warto zobaczyć". Pisownia *nie* z różnymi częściami mowy	zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni *nie* z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami i liczebnikami • korzysta ze słownika ortograficznego			zawartych w ćwiczeniach	poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *nie*
ROZDZIAŁ III HEROSI MITÓW I LEGEND					
„Mity ożywają". Nikos i Ares Chadzinikolau, *Ilustrowana księga mitów greckich* (fragmenty)	• zna pojęcie *mitologia* • wymienia kilku bogów greckich przedstawionych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali • używa we właściwym kontekście wybranego słowa pochodzącego z mitologii	• porządkuje kolejne etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych • wymienia większość bogów greckich przedstawionych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali • objaśnia znaczenia wybranych słów zaczerpniętych z mitologii	• objaśnia etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych • rozpoznaje atrybuty przypisane różnym bogom greckim • objaśnia rodowód bogów greckich	• objaśnia funkcję opowieści o bogach i herosach w kulturze starożytnej Grecji • rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących wybranych bogów	• pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu • funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaczerpniętymi z mitologii
„Wiedzieli już Rzymianie, co to jest zdanie". Powtórzenie o wypowiedzeniach	• wie, co to jest wypowiedzenie • wie, w jakim celu są używane wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące • wie, czym różni się zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika	• stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi • stosuje wypowiedzenia wykrzyknikowe dla uzyskania ekspresji wypowiedzi • odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika	• rozpoznaje równoważniki zdań • przekształca wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zdania i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu • stosuje konsekwentnie wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zapisie planu zdarzeń	• stosuje poprawnie różne typy wypowiedzeń odpowiednio od sytuacji komunikacyjnej • określa znaczenie łacińskich sentencji, korzystając z różnych źródeł	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Kim jest ten więzień?". Wanda Markowska, *Prometeusz*	• dopasowuje zdarzenia z tekstu do ilustracji	• porządkuje ilustracje zgodnie z chronologią zdarzeń mitu • opisuje bohatera za pomocą różnorodnych określeń	• opowiada o życiu ludzi stworzonych przez Prometeusza	• analizuje problem, jak zmieniło się życie ludzi za sprawą tytana • zestawia kontekst biblijny i mityczny dotyczący	• formułuje ocenę moralną działań bohaterów, odwołując się do uniwersalnych wartości etycznych

	• przytacza fragment tekstu na wskazany temat • podaje kilka określeń charakteryzujących głównego bohatera • czyta definicję słowa *prometejski* • czyta informacje na temat mitu o czterech wiekach ludzkości	• wyraża opinię na temat wartości darów tytana • charakteryzuje krótko każdy z czterech wieków ludzkości przedstawionych w greckim micie	• wymienia czyny tytana potwierdzające główne cechy jego osobowości • wskazuje określenia synonimiczne w podanym zestawie wyrazów • wyjaśnia znaczenia wyrazu *prometejski*, odwołując się do tekstu mitu	historii stworzenia człowieka • formułuje wypowiedź na temat współczesnych dobroczyńców ludzkości • wyjaśnia funkcję mitu o Prometeuszu	• na podstawie analizy tekstu formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące społecznej funkcji mitów
„Czynów wielkich dokonali i w mitach się zapisali". Podmiot i orzeczenie	• rozpoznaje w zdaniu orzeczenie • rozpoznaje w zdaniu podmiot • zna pojęcie *związek główny w zdaniu* • wie, że funkcję podmiotu w zdaniu pełni najczęściej rzeczownik w mianowniku • wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej	• wyodrębnia związek główny w zdaniu i zna jego funkcję • wyodrębnia związki poboczne i zna ich funkcje • wie, z czego się składa grupa podmiotu i grupa orzeczenia w zdaniu • zna pojęcie *podmiot gramatyczny* • zna pojęcia *podmiot szeregowy* i *podmiot towarzyszący* • zna pojęcie orzeczenie czasownikowe	• wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu w wypowiedziach ustnych i pisemnych • wyodrębnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu • rozpoznaje podmiot gramatyczny w zdaniu • rozpoznaje podmiot szeregowy i podmiot towarzyszący w zdaniu • rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu • wie, że funkcję orzeczenia mogą pełnić wyrazy typu *trzeba, można*, *należy*, *warto* z towarzyszącym im bezokolicznikiem	• tworzy poprawne związki wyrazowe w wypowiedzeniach • świadomie rozwija zdania, rozbudowując grupę podmiotu lub orzeczenia • funkcjonalnie i poprawnie używa podmiotu gramatycznego, szeregowego lub towarzyszącego w zdaniu • funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego oraz orzeczenia z wyrazami typu *trzeba*, *można*, *należy*, warto w zdaniu	• twórczo wykorzystuje wiedzę na temat orzeczeń i podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach • funkcjonalnie stosuje różne typy podmiotów i orzeczeń
„Teraz Zeus ma głos". Gerard Moncomble, o *tym, jak Demeter straciła swoją ukochaną córkę i przemieniła ziemię w pustynię* (fragmenty)	• określa adresata opowieści • opowiada o sytuacji wymagającej podjęcia decyzji	• zapisuje imiona wymienionych w micie bogów w formie notatki graficznej • podaje możliwe rozwiązania sytuacji wymagającej podjęcia decyzji	• sporządza szczegółowy plan zdarzeń opowieści • przedstawia pozytywne i negatywne skutki różnych rozwiązań sytuacji	• prezentuje zdarzenia, wchodząc w rolę jednej z postaci • określa skutki podjętych decyzji, omawia uczucia Demeter, używając słów i wyrażeń synonimicznych	• przedstawia własny punkt widzenia na temat tekstu literackiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska

	• odczytuje fragmenty mówiące o uczuciach Demeter • zna pojęcie *uosobienie* (*personifikacja*)	• krótko opisuje pejzaże przedstawione na ilustracjach • objaśnia pojęcie *uosobienie* (*personifikacja*), odwołując się do przykładów	• dopasowuje reprodukcje do wybranych części mitu • wskazuje podobieństwa i różnice między bohaterami mitycznymi	• wyjaśnia funkcję mitu o Demeter i Korze	
„Jacy? Którzy? Czyi? Kto rąbka tajemnicy uchyli?". Przydawka	• zna pojęcie *przydawka* • wie, na jakie pytania najczęściej odpowiada przydawka • rozpoznaje w zdaniu niektóre przydawki	• objaśnia pojęcie *przydawka*, określając jej funkcję w zdaniu • wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka	• rozpoznaje w zdaniu przydawki i zna ich funkcje składniowe • przekształca przydawki w formie wyrażenia przyimkowego w przydawki wyrażone przymiotnikiem i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu	• rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy • buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami • funkcjonalnie używa przydawek różnego typu	• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Trzymaj język za zębami". Jan Parandowski, *Syzyf*	• opisuje miejsca zdarzeń z mitu i określa, które są realistyczne, a które fantastyczne • wyjaśnia, za co został ukarany Syzyf • wie, jaką funkcję pełniły mity greckie	• układa szczegółowy plan zdarzeń jednej z głównych części mitu • opisuje sposób ukarania Syzyfa • objaśnia funkcje mitów greckich	• układa szczegółowy plan zdarzeń mitu • wyraża opinię na temat kary dla Syzyfa • omawia przesłanie mitu korynckiego	• opisuje wyobrażenia starożytnych Greków dotyczące życia i śmierci • zapisuje przesłanie mitu w formie rad	• przedstawia oryginalny sposób ukazania uwspółcześnionej postaci mitologicznej
„W świecie bogów, herosów i ludzi". **Charakterystyka postaci (wprowadzenie) – rady dla piszących.** Jan Parandowski, *Dwanaście prac Heraklesa*	• podaje podstawowe informacje na temat bohatera mitu • wyszukuje w tekście informacje na temat działań bohatera • wyszukuje w słoniku znaczenie wyrazu *heros* oraz znaczenie *stajnia Augiasza* • czyta rady dla piszących charakterystykę postaci • przy niewielkim wsparciu nauczyciela	• opisuje wygląd Heraklesa, korzystając z informacji z tekstu • objaśnia przyczynę zdarzeń mających wpływ na los bohatera • objaśnia znaczenie wyrazu *heros* oraz wyrażenie *stajnia Augiasza* • tworzy uproszczoną charakterystykę postaci, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• wnioskuje na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru • wyraża opinię na temat działań bohatera i przytacza argumenty na poparcie swojego stanowiska • używa ze zrozumieniem wyrazu *heros* oraz wyrażenia *stajnia Augiasza* • tworzy charakterystykę postaci literackiej	• określa wpływ różnych czynników na życie bohatera • wykorzystuje wiedzę o bohaterze do tworzenia tekstów inspirowanych treścią mitu • funkcjonalnie wykorzystuje poznane pojęcia w wypowiedziach na temat bohatera • tworzy poprawną językowo, stylistycznie i kompozycyjnie charakterystykę postaci	• przedstawia własne stanowisko w związku z problematyką omawianego tekstu, formułuje przemyślane, twórcze uwagi • pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu • funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaczerpniętymi z mitologii

	pisze charakterystykę postaci				
„Nie udawaj Greka”. Dopełnienie	• zna pojęcie *dopełnienie* • wie, na jakie pytania odpowiada dopełnienie • rozpoznaje w zdaniu niektóre dopełnienia	• objaśnia pojęcie *dopełnienie*, określając jego funkcję w zdaniu • wie, jakimi częściami mowy jest wyrażone dopełnienie	• rozpoznaje w zdaniu dopełnienia i zna ich funkcje składniowe • określa formę gramatyczną rzeczowników pełniących funkcję dopełnienia	• buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami • funkcjonalnie stosuje dopełnienia w tworzeniu konstrukcji zdaniowych	• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„W labiryncie mitu”. Jan Parandowski, *Tezeusz*	• wymienia bohaterów mitu • porządkuje zdarzenia w układzie chronologicznym • czyta uważnie wskazany fragment utworu • zna pojęcie *wątek* • wyszukuje znaczenie podanych frazeologizmów • czyta informacje na temat kultury minojskiej	• selekcjonuje informacje na temat bohaterów mitu • nadaje tytuły wydarzeniom • opowiada mitologiczną historię z punktu widzenia wskazanego bohatera • objaśnia pojęcie *wątek* • używa we właściwym kontekście frazeologizmów związanych z omawianym mitem • tworzy opowieść inspirowaną mitem	• porównuje dwie historie mitologiczne • wnioskuje na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru • nazywa uczucia bohaterki • objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne wyrazu *labirynt* • porównuje bohaterów mitologicznych z bohaterami współczesnej popkultury	• ocenia postawę bohatera • przytacza właściwe argumenty na poparcie stanowiska • rozpoznaje emocje bohaterki • omawia symboliczne znaczenie mitologicznej postaci • odwołuje się podczas analizy mitu do różnych tekstów kultury	• twórczo i w oryginalny sposób wykorzystuje wiedzę na temat mitologicznych bohaterów do stworzenia scenariusza gry komputerowej
„Skarby gramatyki”. Okoliczniki	• zna pojęcie *okolicznik* • wie na jakie pytania odpowiadają okoliczniki • zna trzy typy okoliczników: czasu, miejsca i sposobu • rozpoznaje w zdaniu niektóre okoliczniki	• objaśnia pojęcie *okolicznik*, określając jego funkcję w zdaniu • wie, na jakie pytania odpowiadają okoliczniki różnych typów	• wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki • odróżnia okolicznik czasu, miejsca i sposobu	• rozpoznaje w zdaniu okoliczniki wyrażone różnymi częściami mowy • tworzy poprawne związki wyrazowe z okolicznikami • funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w wypowiedziach	• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Muzo! Męża wyśpiewaj…”. **Prezentacja multimedialna – rady dla tworzących**. Jan	• czyta uważnie tekst o podróży Odyseusza oraz informacje o wojnie trojańskiej • określa czas zdarzeń	• wskazuje na mapie miejsca, o których mowa w tekście • nadaje tytuły przygodom Odyseusza • stosuje w opisie syren epitety i porównania	• opowiada o miejscach zdarzeń, używając określeń o charakterze przenośnym	• opowiada o obyczajach w kraju Feaków • rozpoznaje bohaterów na podstawie ich wypowiedzi	• tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie wiedzę na temat praw autorskich

Parandowski, *Podróże Odyseusza* (fragmenty)	• zna związki wyrazowe *syreni śpiew* oraz *znajdować się między Scyllą a Charybdą* • czyta rady dla tworzących prezentację multimedialną • przy wsparciu nauczyciela tworzy prostą prezentację multimedialną	• tworzy opowieść inspirowaną mitem • tworzy prezentację multimedialną, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• ocenia przygody we wskazanych kategoriach • opowiada o wybranym zdarzeniu z różnych punktów widzenia • wyodrębnia w tekście związki wyrazowe wskazujące na różnicę między czasem zdarzeń a czasem opowiadania • tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie różne źródła informacji	• wspomina wybrane zdarzenie, wchodząc w rolę bohatera zdarzeń • tworzy poprawną merytorycznie, językowo i kompozycyjnie prezentację multimedialną	i możliwości korzystania z wolnych zasobów sieci
„Podchody z Indianami i ze zdaniami". Analiza zdania pojedynczego	• wyszukuje związki wyrazowe w zdaniu • buduje zdania z podanych związków wyrazowych	• przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami • wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające	• analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy • używa ze zrozumieniem pojęć *podmiot*, *orzeczenie*, *przydawka*, *okolicznik*, *dopełnienie* podczas analizy składniowej zdania	• objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne • używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu • formułuje twórcze wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę zdania
„Podniebny lot". Jan Parandowski, *Dedal i Ikar*	• wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście • podaje określenia dotyczące każdego bohatera • wyszukuje w słowniku znaczenie wyrażenia *ikarowy lot*	• analizuje nazwy miejsc w odniesieniu do treści mitu • zestawia określenia na zasadzie przeciwieństwa • objaśnia znaczenie wyrażenia *ikarowy lot*	• przedstawia zdarzenia w formie komiksu • opisuje bohaterów, wykorzystując inny tekst kultury (rzeźbę) • używa ze zrozumieniem wyrażenia *ikarowy lot*	• relacjonuje zdarzenia z perspektywy bohatera mitu • interpretuje treść obrazu odwołującego się do mitu • tworzy tekst inspirowany dziełem rzeźbiarza	• analizuje i interpretuje mit, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych
„Spacerkiem przez wieki, czyli z wizytą u Piasta". Cecylia Niewiadomska, *Piast, Podanie o Lechu*	• określa czas i miejsce zdarzeń • zapisuje plan ramowy opowieści • zna pojęcie *podanie*	• przytacza fragment utworu informujący o czasie i miejscu zdarzeń • zestawia informacje z drzewa genealogicznego z tekstem • wyodrębnia i oznacza zdarzenie nieprawdopodobne	• podaje wyczerpujące informacje o bohaterach tekstu • czyta tekst, wchodząc w rolę wędrownego poety	• zapisuje informacje o bohaterach w formie notatki graficznej • wyodrębnia różnice między elementami świata przedstawionego baśni i podania	• tworzy interesującą wypowiedź o charakterze przemowy, używając funkcjonalnie różnorodnych argumentów

	• opowiada o obrzędzie postrzyżyn • przytacza z tekstu przysłowie dotyczące gościnności	• objaśnia pojęcie *podanie* • tworzy tekst życzeń z okazji postrzyżyn	• wymienia wartości cenione przez Polan • tworzy wypowiedź o charakterze perswazyjnym	• tworzy wypowiedź o charakterze perswazyjnym, dobierając odpowiednie argumenty • określa funkcję pieśni w utworze	
„Z wizytą w grodzie dawnych Słowian”. Powtórzenie pisowni wyrazów z *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, *nie* oraz wielką i małą literą	• wyszukuje wyrazy z *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, z cząstką *nie* pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni *rz*, *ż*, *ó*, u, h, ch, cząstki *nie*, wielkiej i małej litery • korzysta ze słownika ortograficznego	• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, z cząstką *nie* pisanych wielką i małą literą	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, z cząstką *nie* pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, z cząstką *nie* pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, cząstki *nie* oraz wielką i małą literą
„Postacie znane, w legendach przedstawiane”. Zdanie pojedyncze i złożone	• wyodrębnia podmiot i orzeczenie w zdaniu • wie, czym różni się zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania pojedynczego nierozwiniętego • zna pojęcia *zdanie pojedyncze* i *zdanie złożone* • wyodrębnia zdania w tekście	• rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte • rozpoznaje określenia podmiotu i orzeczenia • objaśnia budowę zdania złożonego • zna pojęcie *zdania składowe*	• tworzy zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte – odpowiednio do przyjętego celu • odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego • objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym	• świadomie rozwija zdanie w celu wzbogacenia odpowiedzi • poprawnie wyznacza granice zdań pojedynczych i złożonych w wypowiedzeniach • oddziela przecinkami zdania składowe w zdaniu złożonym	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań pojedynczych i złożonych w dłuższych wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Gołębie wszystkich placów, wzywam was”. Mariusz Wollny *Tropem smoka. Bajeczny przewodnik po magicznym Krakowie dla dzieci i młodzieży*	• czyta uważnie legendę oraz artykuł prasowy • opisuje postać fantastyczną • zna pojęcie *legenda* • zna pojęcie *podtytuł*	• określa temat legendy • wskazuje motywy baśniowe • objaśnia pojęcie *legenda* • wskazuje *podtytuł* • wymienia poznane wcześniej elementy artykułu prasowego	• opowiada o zdarzeniach, wchodząc w rolę przewodnika • opowiada o postaci historycznej z tekstu • wymienia elementy realistyczne	• rozpoznaje w tekście motywy zaczerpnięte z baśni • wskazuje źródła historyczne mogące zawierać informacje o postaci historycznej	• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat prasy i pracy dziennikarza • używa funkcjonalnie pojęć *aprobata* i *dezaprobata*, formułując opinie na temat

(fragmenty); Barbara Suchy, *Promują i brudzą Kraków. Jest sposób na gołębie*? (fragment artykułu prasowego)	• czyta informacje na temat czasopism i gazet		i fantastyczne w utworze • objaśnia funkcję podtytułu • omawia zagadnienia przedstawione w artykule prasowym z różnych perspektyw	• wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze • wskazuje lid i określa jego funkcję w artykule prasowym • rozpoznaje argumenty odwołujące się do faktów, logiki oraz emocji	problemów poruszonych w tekście
„Nie dukat czyni szczęśliwym". Artur Oppman, *Złota kaczka*	• wymienia miejsca zdarzeń, niektóre wskazuje na mapie • zna pojęcie *akcja* • prezentuje głównego bohatera • zna pojęcie *sentencja*	• wskazuje na mapie miejsca zdarzeń legendy • objaśnia pojęcie *akcja* na przykładzie legendy o złotej kaczce • formułuje pytania adresowane do bohatera • wyszukuje w tekście wypowiedź o charakterze sentencji	• nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu • analizuje związki przyczynowo-skutkowe w legendzie • wyszukuje w tekście kolokwializmy • przedstawia opinię na temat wartości w życiu	• opowiada o najbardziej emocjonujących zdarzeniach • uzasadnia, że opowieść o złotej kaczce jest legendą • określa wpływ języka (kolokwializmy) na charakterystykę postaci • ocenia i określa postawę bohaterów	• w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Łączą, przeczą, coś wynika… – taka zdań tych specyfika". Zdania złożone współrzędnie	• rozpoznaje zdanie złożone • zna pojęcie *zdanie współrzędnie złożone* • wie, że istnieją różne typy zdań współrzędnie złożonych, zna niektóre z nich	• objaśnia pojęcie *zdania współrzędnie złożone* na przykładach • zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe • zna najczęściej używane spójniki w poszczególnych typach zdań współrzędnie złożonych	• odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu • określa typy zdań złożonych współrzędnie • przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współrzędnie złożonych różnego typu	• funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie złożone różnego typu • bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współrzędnie złożonych różnego typu	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań współrzędnie złożonych w wypowiedziach ustnych i pisemnych
ROZDZIAŁ IV BAWIĄCY SIĘ SŁOWAMI					
„Nazywanie rzeczy nie po imieniu, lecz po marzeniu". Jan Sztaudynger, *Fraszki* (wybór)	• czyta uważnie teksty fraszek Jana Sztaudyngera • zna pojęcie *apostrofa*	• określa tematykę fraszek • objaśnia pojęcie *apostrofa* • objaśnia pojęcie *puenta* • prezentuje wyobrażenie poety	• określa charakter fraszek • objaśnia, czym jest poezja i poezjowanie • rozpoznaje adresata wypowiedzi lirycznej	• analizuje różnice stylistyczne dotyczące języka poetyckiego i naukowego	• twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiadomości na temat

	• zna pojęcie *puenta* • opisuje wyobrażenie muzy		• rozpoznaje apostrofę i puentę	• określa intencje wypowiedzi podmiotu lirycznego • wskazuje analogie między tekstami fraszek a ich ilustracją	stylów funkcjonalnych języka
„Spacerkiem wśród słowników”. Słowniki języka polskiego i wyrazów obcych	• korzysta ze słownika ortograficznego w celu sprawdzenia poprawnego zapisu wyrazów • podejmuje próby korzystania ze słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych	• zna funkcje słownika wyrazów bliskoznacznych • zna funkcję słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych • korzysta ze słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych	• korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych • objaśnia budowę haseł w słowniku języka polskiego i słowniku wyrazów obcych • uogólnia w formie notatki graficznej wiedzę na temat słowników	• korzysta, odpowiednio do potrzeb, z różnych typów słowników • rozpoznaje znaczenie skrótów stosowanych w słowniku języka polskiego • tworzy poprawne związki wyrazowe z użyciem wyrazów obcego pochodzenia	• Sprawnie posługuje się słownikami języka polskiego oraz wyrazów obcych, swobodnie korzystając ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji
„Czasem utopce bywają w kropce”. **Dedykacja – rady dla piszących**. Maciej Wojtyszko, *Saga rodu Klaptunów* (fragmenty)	• czyta uważnie tekst • wyszukuje informacje z tekstu na temat głównego bohatera • czyta rady dla piszących dedykację • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze dedykację	• opisuje miejsce zdarzeń • opowiada o marzeniach głównego bohatera • pisze dedykację, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• prezentuje głównego bohatera • objaśnia, na czym polega potęga słowa • wyraża opinię na temat poezji • pisze poprawną językowo i stylistycznie dedykację	• przytacza argumenty wskazujące na obrazowanie fantastyczne w utworze • omawia zachowania postaci fantastycznych • zestawia wartość poetyckiego wyobrażenia oraz jego dosłownej ilustracji • pisze bezbłędną dedykację	• tworzy oryginalne pod względem treści i języka teksty dziennikarskie inspirowane tekstem literackim • tworzy bezbłędną dedykację – oryginalną pod względem treści i stylu
„Zacznij dzień od uśmiechu”. Powtórzenie wiadomości o głoskach	• wymienia kolejne litery alfabetu • zna różnicę między głoską a literą	• wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce • zna dwuznaki stosowane w polskim piśmie • odróżnia samogłoski od spółgłosek	• podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek	• objaśnia wpływ pojedynczych głosek na zmiany znaczenia wyrazów	• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat liter, głosek, alfabetu w różnych sytuacjach problemowych
„Odgłosy, rozmowa – dźwięków pełna głowa”. Spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne	• zna pojęcia *głoski dźwięczne* i *głoski bezdźwięczne* • podaje przykłady głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	• wie, że wszystkie samogłoski są dźwięczne • wymienia kilka par głosek różniących się dźwięcznością • wie, w jakich okolicznościach głoski dźwięczne mogą być wymawiane bezdźwięcznie	• wymienia pary głosek różniących się dźwięcznością • wymienia spółgłoski nieposiadające odpowiedników bezdźwięcznych	• wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głoski dźwięcznej	• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w różnych sytuacjach problemowych

			• wie, w jakich okolicznościach głoski bezdźwięczne mogą być wymawiane dźwięcznie		
„Odgłosy świata”. Jan Twardowski, *Klasówka z religii*	• zna pojęcie *wyrazy dźwiękonaśladowcze* • wyjaśnia pochodzenie dźwięków wymienionych w wierszu	• objaśnia pojęcie *wyrazy dźwiękonaśladowcze* • określa adresata wypowiedzi lirycznej	• zna pojęcie *onomatopeja* • określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu	• stosuje ze zrozumieniem pojęcie onomatopeja • określa funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w wierszu	• komentuje i objaśnia związki pomiędzy warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego
„Nadstaw ucha! Co ja słyszę?…”. Oznaczanie głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	• dostrzega trudności ortograficzne w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych • korzysta ze słownika ortograficznego	• zna wybrane zasady dotyczące oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	• stosuje zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie oznacza głoski dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych
„Tylko się nie nudź! … czyli jak ciekawie spędzić popołudnie”. Spółgłoski miękkie i twarde	• zna różne funkcje litery *i* • zna pojęcia *spółgłoski twarde* i *spółgłoski miękkie* • zna sposoby oznaczania miękkości spółgłosek	• objaśnia na przykładach różne funkcje litery *i* • objaśnia pojęcia *spółgłoski twarde* i *spółgłoski miękkie* • odróżnia spółgłoski twarde od miękkich	• zna pojęcie *znaki diakrytyczne* • wskazuje różnice w wymowie spółgłosek twardych i miękkich • stosuje zasady dotyczące zapisu spółgłosek miękkich i zmiękczonych	• używa ze zrozumieniem pojęcia *znaki diakrytyczne* • zapisuje poprawnie spółgłoski miękkie i zmiękczone	• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek miękkich i twardych w różnych sytuacjach problemowych
„Czy *cień* rymuje się z *wiem*?”. Józef Ratajczak, *Cień na ścianie*	• podaje przykłady rymujących się wyrazów z wiersza • wie, że istnieją różne typy rymów	• podaje definicję pojęcia *rym* • zna pojęcia *rymy męskie* oraz *rymy żeńskie*	• wskazuje uosobienie w wierszu • odróżnia rymy żeńskie od męskich • zna pojęcia *rymy dokładne* oraz *rymy niedokładne*	• wyszukuje współbrzmienia identyczne i podobne w parach rymujących się wyrazów • określa funkcję rymów w wierszu • tworzy różne typy rymów	• tworzy wypowiedzi o charakterze poetyckim, w których twórczo wykorzystuje wiedzę na temat funkcji różnych typów rymów
„Opowieści nie tylko na dobranoc”. Oznaczanie spółgłosek miękkich	• wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów	• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów ze spółgłoskami miękkimi	• zapisuje poprawnie większość wyrazów ze spółgłoskami miękkimi	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy ze spółgłoskami miękkimi	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu

	zawartych w ćwiczeniach • zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich • korzysta ze słownika ortograficznego		w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich
„To co się da, podziel na dwa…”. Sylaba i dzielenie wyrazów	• wie, że ośrodkiem sylaby jest samogłoska • dzieli wyrazy na sylaby • czyta informacje na temat zasad przenoszenia wyrazów do następnej linii	• wyszukuje wyrazy o podanej liczbie sylab • zna zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii	• stosuje zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii • wskazuje różne miejsca podziału w wyrazach wielosylabowych	• przenosi wyrazy do następnej linii, dzieląc je poprawnie na sylaby • używa terminu *zgłoska* wymiennie z terminem *sylaba*	• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat podziału wyrazów na sylaby w różnych sytuacjach problemowych
„Wszystkie drogi prowadzą do…”. Stanisław Młodożeniec, *Kulawa droga*	• określa bohaterkę wiersza za pomocą epitetów • podaje liczbę zwrotek w wierszu oraz wersów w zwrotkach • zna pojęcie *rytm*	• wyodrębnia obrazy poetyckie w wierszu • wskazuje związek między rytmem a muzycznością utworu	• objaśnia funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w warstwie brzmieniowej tekstu • podaje przykłady rymów i określa ich typy • wskazuje powtórzenia leksykalne i składniowe w wierszu	• wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do ukazania zmian nastroju w wierszu • określa funkcję rymów w wierszu • analizuje różne elementy warstwy rytmicznej wiersza	• tworzy oryginalny pod względem treści tekst użytkowy inspirowany wierszem
„Koncert na dwa stawy i ptaków kapelę”. Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (fragmenty – *Koncert wieczorny*)	• słucha uważnie fragmentu *Pana Tadeusza* • wymienia bohaterów koncertu • wyszukuje w tekście wyrazy dźwiękonaśladowcze • wymienia elementy wpływające na rytm utworu • posługuje się ze zrozumieniem terminem *melorecytacja*	• określa i opisuje miejsce zdarzeń • wyodrębnia kolejne części opisu • wyraża opinię na temat różnych dźwięków wyrażonych za pomocą onomatopei • określa charakter epitetów użytych w utworze	• analizuje utwór, zestawiając jego treść z dziełami malarskimi • nadaje tytuły poszczególnym częściom opisu • analizuje warstwę brzmieniową utworu • opisuje obrazy poetyckie	• wyraża swoją opinię na temat miejsc zaprezentowanych na obrazach • określa, jak zmienia się nastrój utworu • określa funkcję dźwiękonaśladownictwa • określa funkcję metafor	• komentuje i objaśnia związki między warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego

„Pejzaże słowem malowane”. **Opis krajobrazu – rady dla piszących**. Zbigniew Nienacki, *Uroczysko* (fragmenty)	• nazywa różne elementy krajobrazu • zna kompozycję opisu miejsca • przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis krajobrazu	• używa funkcjonalnie określeń opisujących różne elementy krajobrazu • używa słów podkreślających przestrzenność opisu • tworzy prosty opis krajobrazu, korzystając z rad dla opisujących krajobraz	• używa funkcjonalnie określeń wartościujących • tworzy opis krajobrazu, używając różnorodnych środków językowych	• określa elementy krajobrazu za pomocą środków poetyckiego obrazowania • tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis krajobrazu	• tworzy bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu
„Ja cię widzą, tak cię piszą”. Frazeologizmy	• zna pojęcie *związek frazeologiczny* • objaśnia znaczenie wybranych frazeologizmów	• odróżnia dosłowne i niedosłowne użycie związków wyrazowych • objaśnia pojęcie *związek frazeologiczny*	• objaśnia znaczenie większości podanych frazeologizmów • używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	• używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych • tworzy wypowiedzenia wyjaśniające znaczenie frazeologizmów	• swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi
„SOS dla Ziemi – rzecz o ekologii”. Pisownia zakończeń *i*, *-ii*, *-ji*	• dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń *-i*, *-ii*, *-ji* • korzysta ze słownika ortograficznego	• zna wybrane zasady dotyczące pisowni zakończeń *-i*, *-ii*, *-ji*, stara się je stosować	• stosuje zasady pisowni zakończeń *-i*, *-ii*, *-ji* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie zapisuje zakończenia -i, -ii, -ji w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń *-i*, *-ii*, *-ji*
„Pójdź po rozum do głowy, ze słownikiem zacznij rozmowy”. Słownik frazeologiczny	• podejmuje próby korzystania ze frazeologicznego • wie, jak zbudowane są hasła w słowniku frazeologicznym	• zna funkcję słownika frazeologicznego • korzysta ze słownika frazeologicznego	• objaśnia budowę haseł w słowniku frazeologicznym	• sprawnie posługuje się słownikiem frazeologicznym ze świadomością jego funkcji	• celowo korzysta ze słowników różnego typu
„Kim jesteś? Gdzie się znajdujesz? To o języku decyduje”. Odmiany polszczyzny	• zna oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny • rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka	• posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny • objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej	• posługuje się oficjalną nieoficjalną formą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form • wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego	• zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej formie polszczyzny	• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat odmian polszczyzny w różnych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych

„Grają, tańczą i śpiewają. Muzycznym pasjom mówimy: tak!”. Pisownia końcówek *ę*, *-em*, *-ą*, *-om*	• wyszukuje wyrazy z *ą* i *ę* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni *ą* i *ę* • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni końcówek *-em* i *om* • korzysta ze słownika ortograficznego	• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z *ą* i *ę* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady dotyczące pisowni końcówek *-em* i *-om*, stara się je stosować	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z *ą* i *ę* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • stosuje zasady pisowni końcówek *-em* i *-om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z *ą* i *ę* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • poprawnie zapisuje końcówki *-em* i *-om* w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni końcówek *-ę*, *-em*, *-ą*, *om*
„Postawić wszystko na jedną kartę”. Juliusz Verne, *W osiemdziesiąt dni dookoła świata* (fragmenty)	• zna pojęcie *postacie epizodyczne* • opisuje okoliczności zdarzenia • zna pojęcie *powieść podróżnicza*	• wymienia postacie epizodyczne • rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących tekstu • ocenia decyzję bohatera • objaśnia pojęcie *powieść podróżnicza*	• podaje informacje o bohaterach drugoplanowych • wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i podaje informacje na ich temat • wyjaśnia, dlaczego powieść Juliusza Verne’a można nazwać podróżniczą	• prezentuje głównego bohatera powieści, używa ze zrozumieniem słów *perfekcjonista*, *stoicki spokój* • wyjaśnia przyczyny kłopotów bohatera • podaje przykłady innych powieści podróżniczych	• twórczo wykorzystuje w pracach projektowych informacje wyszukane w różnych źródłach informacji
„Do odważnych świat należy”. **Sprawozdanie – rady dla piszących**. Magdalena Nitkiewicz, Paweł Opaska, *Przez świat na rowerach w dwa lata* (fragmenty)	• Czyta ze zrozumieniem tekst • pisze plan zdarzeń dotyczący przebiegu uroczystości • czyta rady dla piszących sprawozdanie • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze sprawozdanie	• odpowiada na podstawowe pytania dotyczące podróży bohaterów • opisuje wrażenia uczestników wycieczki • opisuje miejsca • pisze sprawozdanie, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• analizuje mapę podróży bohaterów • przedstawia opinię na temat miejsca zdarzeń • opowiada o miejscach, wchodząc w rolę przewodnika • pisze poprawne kompozycyjnie i stylistycznie sprawozdanie	• ustala, kto relacjonuje zdarzenia przedstawione w tekście • rozpoznaje elementy oceny wśród wypowiedzi o charakterze informacyjnym • wyciąga wnioski na podstawie wypowiedzi bohatera • pisze poprawne językowo sprawozdanie zawierające oceny, opinie lub wnioski autora	• pisze bezbłędne językowo i oryginalne pod względem formy i treści sprawozdanie z podróży
„W podróży z… Panem Samochodzikiem”.	• stosuje kropkę, znak zapytania	• stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu wypowiedzeń	• stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	• poprawnie stosuje poznane zasady użycia	• twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych

Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	i wykrzyknik na końcu wypowiedzeń • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym • korzysta ze słownika ortograficznego	• zna wybrane zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym i stara się je stosować		przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzeń • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat zasad użycia przecinków z zdaniach pojedynczych złożonych
„Mercedes, alchemik i kalafiory, czyli detektywi w Nieborzu". Adam Bahdaj, *Kapelusz za 100 tysięcy* (fragmenty)	• określa temat utworu • wyszukuje informacje o miejscu zdarzeń • formułuje pytania dotyczące tekstu • zna pojecie *powieść detektywistyczna* • określa narratora w utworze	• notuje informacje o miejscu zdarzeń • formułuje pytania wynikające z pogłębionej analizy zdarzeń w utworze • objaśnia pojęcie p*owieść detektywistyczna* • wyraża opinię na temat sposobu przedstawienia zdarzeń przez narratora	• opowiada o działaniach podejmowanych przez bohaterów • posługuje się ze zrozumieniem pojęciem *dedukcja* • wnioskuje na temat zachowania bohatera • rozpoznaje uczucia bohaterki tekstu	• porządkuje wiedzę na temat bohaterów • wyciąga wnioski oparte na przesłankach z tekstu • wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę na temat powieści detektywistycznej w analizie tekstu • określa funkcję stylistyczną kolokwializmów w wypowiedziach bohaterów	• tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie cechujące się oryginalnym ujęciem tematu
„Każdy ma swój biegun… do zdobycia". Jasiek Mela, *Poza horyzonty* (fragmenty)	• wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście • ogląda fotografie Spitzbergenu • cytuje fragmenty tekstu dotyczące Spitzbergenu • opowiada o zdarzeniach	• wyszukuje w podręczniku informacje na temat miejsc zdarzeń • wyciąga wnioski na temat poglądów bohatera dotyczących piękna odwiedzanych miejsc • wymienia uczestników zdarzeń • określa cechy głównego bohatera	• wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat miejsc przedstawionych w tekście • opisuje krajobraz wyspy • formułuje pytania nawiązujące do tekstu • wyraża opinię na temat przeżyć bohaterów • używa ze zrozumieniem pojęci*a kontrargument*	• komentuje w żartobliwy sposób informacje na temat miejsca zdarzeń • funkcjonalne wykorzystuje różnorodne środki artystyczne w opisie wyspy • formułuje argumenty i kontrargumenty dotyczące działań bohaterów • interpretuje tytuł utworu w odniesieniu do tekstu	• twórczo wykorzystuje w swoich pracach projektowych wiedzę na temat ważnych postaci związanych z regionem oraz umiejętności organizacji wydarzeń kulturalnych

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
I. Kształcenie literackie i kulturowe	• wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu • dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej	• omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu • wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach	• porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach • analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy tekstów podejmujących grę z konwencją literacką • analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich	• interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym • podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych • dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych • stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów • dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich • w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny • kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury
	• zna pojęcie *fikcja literacka* • wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego	• odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości • wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego	• odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości • wypowiada się na temat fantastyki w baśniach, mitach i legendach	• określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej • wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych • wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni	
	• rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit, legendę, dziennik, pamiętnik, powieść detektywistyczną i podróżniczą	• wskazuje cechy gatunkowe baśni, mitu, legendy, dziennika, pamiętnika	• wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich • omawia funkcję mitów i legend	• funkcjonalne wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji	
	• zna pojęcie *epitet*, *porównanie*, *przenośnia*, *uosobienie*, *ożywienie*, *wyraz dźwiękonaśladowczy*, *apostrofa*	• rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienie i ożywienie), wyrazy	• wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia), wyrazy	• objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach	

		dźwiękonaśladowcze, apostrofy	dźwiękonaśladowcze, apostrofy		• wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska • ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury
	• wskazuje tytuł, podtytuł, puentę utworu • wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu	• nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu	• dostrzega funkcję tytułu, podtytułu, puenty, punktu kulminacyjnego jako elementu konstrukcyjnego utworu	• analizuje wpływ tytułu, podtytułu, puenty na interpretację tekstu	
	• rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie *rytm*	• odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów	• określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w wersie jako elementy rytmizujące wypowiedź • zna pojęcia *rymy męskie* i *żeńskie* oraz *rymy dokładne* i *niedokładne*	• używa funkcjonalnie pojęć *wiersz rymowy*, *bezrymowy* oraz *rymy* i *rytm* podczas analizy wiersza	
	• wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność	• omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć wątek i akcja	• analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym	• stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń	
	• zna pojęcie *dialog*, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu	• objaśnia pojęcie *dialog*	• porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora	• omawia sposób zapisu dialogu w tekście	
	• zna pojęcia *podmiot liryczny*, *narrator*, *bohater*	• omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego	• określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu	• charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach	
	• zna pojęcia *narracja pierwszoosobowa* i *narracja trzecioosobowa*	• odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego	• objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście	• wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu	
	• wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego	• określa cechy bohaterów różnych typów • objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny	• prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego	• posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze	
	• określa tematykę utworu	• omawia tematykę utworu	• określa problematykę utworu	• omawia problematykę utworu	
	• zna pojęcie *wątek*	• objaśnia pojęcie *wątek*	• używa funkcjonalnie pojęcia *wątek*	• skazuje różne wątki w utworze	

	• nazywa swoje reakcje czytelnicze	• opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich	• opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury	• opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury	
	• odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym	• rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach	• odczytuje przenośne sensy utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń w tekstach	
	• wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych	• określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych	• zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami	• komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków	
	• wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu	• przedstawia własne rozumienie utworu	• uzasadnia swoje rozumienie utworu	• funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu	
	• podejmuje próbę interpretacji tekstów	• wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia	• wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich	• wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury	
	• wypowiada się na temat postaci literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera	• wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń	• ocenia bohatera literackiego	• posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji	
	• posługuje się pojęciami: *dobro – zło*, *przyjaźń – wrogość*, *prawda – kłamstwo*, *pokój – wojna* w odniesieniu do treści omawianych utworów	• rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich	• zestawia wartości i ich przeciwieństwa w utworach na zasadzie kontrastu	• odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury	
	• rozpoznaje tekst literacki rozpoznaje artykuł prasowy	• rozpoznaje tekst informacyjny • wymienia cechy artykułu prasowego	• odróżnia tekst literacki od informacyjnego • odróżnia tekst prasowy od literackiego	• określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego, prasowego	
	• wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost	• odczytuje informacje wyrażone wprost	• dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio	• odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio	
	• określa temat tekstu	• wyciąga wnioski z tekstu	• określa główną myśl tekstu	• analizuje i interpretuje główną myśl tekstu	

	• używa pojęcia *przesłanie* w odniesieniu do legendy i mitu	• odczytuje przesłanie niektórych legend i mitów	• odczytuje przesłania legend i mitów	• formułuje samodzielnie przesłanie legendy i mitu	
	• objaśnia pojęcie *tytuł*, *wstęp*, *rozwinięcie*, *zakończenie*, *akapit*	• wyodrębnia w tekście cząstki kompozycyjne	• określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia	• omawia relacje między częściami wypowiedzi	
	• wydobywa z tekstu wskazane informacje	• porządkuje informacje z tekstu	• odróżnia informacje ważne od drugorzędnych	• hierarchizuje informacje	
	• wskazuje określenia opisujące i oceniające	• odróżnia określenia opisujące od oceniających	• wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów tekstów	• objaśnia subiektywny charakter opinii	
	• rozpoznaje czytany utwór jako komiks	• wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	• unkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru	• charakteryzuje komiks jako tekst kultury	
	• odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego • odróżnia film od programu informacyjnego	• rozpoznaje różne teksty kultury • wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru	• nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk)	• objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych	
	• posługuje się terminami: *lalki*, *kostium*, *rekwizyty*, *dekoracja* w kontekście widowiska teatralnego • posługuje się pojęciami związanymi z filmem: *aktor*, *reżyser*, *scenariusz filmowy*	• posługuje się terminami związanymi z teatrem lalkowym, zna pojęcie *znaki teatru* • wie, jak zbudowany jest scenariusz filmowy • rozpoznaje wybrane gatunki filmowe	• wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje znaków teatralnych • posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową	• rozpoznaje znaki teatru i środki wyrazu charakterystyczne dla teatru lalkowego • określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego	
	• zna pojęcie *adaptacja utworu literackiego*	• objaśnia pojęcie *adaptacja utworu* w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych	• wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją	• wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową	
	• wypowiada się na temat treści tekstów kultury	• porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia	• komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia	• odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń	

	• dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja)	• dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks)	• dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż)	• dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką)	
	• z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	• świadomie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	• wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	• aktywnie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych	
II. Kształcenie językowe	• rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przyimki	• rozpoznaje w tekście liczebniki oraz przyimki	• wskazuje różnice między różnymi częściami mowy	• określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu	• świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki • swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzeń i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych • funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu • swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji
	• rozpoznaje odmienne części mowy	• rozpoznaje nieodmienne części mowy	• odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy	
	• rozpoznaje formy bezokolicznika	• dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi	• rozumie funkcję bezokolicznika	• funkcjonalne wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach	
	• rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika	• rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego odpowiednio: przymiotnika i liczebnika	• oddziela temat fleksyjny od końcówki	• określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu	• przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii • przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej
	• wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki	• przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie	• poprawnie i celowo stosuje formy strony	• używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania	

	w stronie czynnej i w stronie biernej		czynnej i biernej czasownika	jednoznaczności treści wypowiedzi	• świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi • samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania
	• stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych	• przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej	• stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych	• stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych	
	• używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach	• rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata	• uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości	• używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy	
	• zna pojęcia *podmiot*, *orzeczenie*, *przydawka*, *dopełnienie*, *okolicznik*	• rozpoznaje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu	• rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu	• wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu	
	• wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych • nazywa niektóre typy związków wyrazowych	• objaśnia pojęcia *związek zgody*, *związek rządu*, *związek przynależności* • wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów	• używa ze zrozumieniem pojęć *związek zgody*, *związek rządu*, *związek przynależności* • odróżnia różne typy związków wyrazowych	• używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań	
	• rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące	• używa celowo wypowiedzeń oznajmujących, pytających i rozkazujących	• używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń ze względu na cel wypowiedzi	
	• odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia *zdanie pojedyncze* i *zdanie złożone*	• rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika	• rozpoznaje równoważnik zdania, określa typy zdań złożonych współrzędnie	• określa funkcję zdań współrzędnie złożonych różnego typu	
	• przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie	• przekształca konstrukcje składniowe – zdania	• rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych	• wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń	

		w równoważniki zdań i odwrotnie		składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	
	• rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka	• objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej	• wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego	• funkcjonalnie posługuje się wersja mówioną i pisaną języka	
	• wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny	• posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny	• posługuje się oficjalną nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form	• zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny	
	• rozumie dosłowne i proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi	• odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych	• rozpoznaje wyrazy wieloznaczne	• świadomie wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi	
	• zna pojęcie *związek frazeologiczny*	• używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu	• używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	• używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	
	• świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje	• stosuje różne typy wypowiedzeń w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi	• posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi	• podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się	
	• używa ze zrozumieniem pojęć *synonim*, *wyraz bliskoznaczny*	• wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami	• świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami	• funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi	
	• w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością	• wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu	• używa spójników i zaimków (bez znajomości terminów – etap propedeutyczny) w celu zespolenia tekstu	• stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu	
	• rozumie, że tekst jest komunikatem	• rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, ikoniczny	• wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów	

	• zna pojęcia *nadawca* i *odbiorca wypowiedzi*, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych	• identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach	• identyfikuje i opisuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi lirycznej	• funkcjonalnie posługuje się terminami nadawca i odbiorca wypowiedzi podczas odbioru tekstów kultury	
	• określa sytuację komunikacyjną	• rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi	• dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej	• posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji stosownie do sytuacji	
	• rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki	• rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała	• rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji	• nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozasłownej	
	• zna pojęcia *głoska*, *litera*, *sylaba*	• objaśnia różnicę między głoską a literą	• określa funkcje głosek, liter, sylab	• wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów	
	• zna pojęcie *etykieta językowa* i stara się stosować jej zasady	• stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych	• przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji	• przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjno–komunikacyjnych	
	• zna zasady pisowni: – *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, – *nie* z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – *ą* i *ę* oraz *-em* i *-om* – i po spółgłoskach – zakończeń *-i*, *-ii*,*-ji*	• stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: – *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, – *nie* z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – *ą* i *ę* oraz *-em* i *-om* – i po spółgłoskach	• stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: – *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, – *nie* z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – *ą* i *ę* oraz *-em* i *-om* – i po spółgłoskach	• stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: – *rz*, *ż*, *ó*, *u*, *h*, *ch*, – *nie* z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażeń przyimkowych – *ą* i *ę* oraz *-em* i *-om* – i po spółgłoskach	

		– zakończeń *-i, -ii,-ji* w podanym zestawie ortogramów	– zakończeń *-i, -ii,-ji* w podanym zestawie ortogramów	– zakończeń *-i, -ii,-ji* w podanym zestawie ortogramów	
	• zna wybrane zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	• stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	
	• zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem	• stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń, zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych	• stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	• stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	
III. Tworzenie wypowiedzi	• udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania • słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie	• krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością • włącza się do rozmowy w kulturalny sposób	• wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury • reaguje na wypowiedzi innych rozmówców	• świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi • prezentuje własne stanowisko w rozmowie	• pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi • swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych
	• rozpoznaje argumenty w wypowiedzi	• posługuje się argumentami w rozmowie	• rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz odnoszące się do emocji	• używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska	• operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych • w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi • zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i podział logiczny w formie akapitów
	• tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi	• zna pojęcie *akapit i* rozumie jego funkcję w wypowiedzi	• tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym	• tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi	
	• wyszukuje w tekście informacje	• ocenia przydatność uzyskanych informacji	• dokonuje selekcji informacji	• wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji	
	• tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach	• tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach	• tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami	• tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych,	

	gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka	gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka	kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka	stosuje funkcjonalnie różne środki językowe	• podejmuje działalność literacką i kulturalną • prowadzi blog internetowy tworzy prezentacje multimedialne • redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową
	• recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy	• artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu	• recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym	• głosowo interpretuje tekst	
	• sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi	• sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi	• stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego	• dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego	
	• redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach	• tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkuzdaniowej wypowiedzi, planu	• rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek	
	• opowiada o treści przeczytanych utworów	• omawia problematykę przeczytanych utworów	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w wypowiedziach na temat tekstów	• opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury	
	• wie, że współczesne komunikaty (SMS, e-mail) muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym	• używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach SMS oraz korespondencji internetowej	zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS	• zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej	
	• tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu	• tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów	• tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi	• tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów	

			opowiadania na podstawie tekstu		
	• podejmuje próby redagowania scenariusza	• pisze scenariusz filmowy, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• samodzielnie pisze scenariusz filmowy, na podstawie fragmentów lektury	• pisze scenariusz filmowy na podstawie własnych pomysłów	
	• odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach	• stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych	• funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych	• funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach	
IV. Samokształcenie	• czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne	• czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa	• czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści	• czytając głośno, przekazuje intencję tekstu	• wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji • opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików • wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego • zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności) • przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów Internetu • opisuje źródła internetowe • bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego
	• zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł	• porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje	• zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu	• opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji	
	• korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe)	• wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji	• selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych	• gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji	
	• korzysta z zasobów szkolnej biblioteki	• zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych	• korzysta z zasobów bibliotek *on-line*	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji	
	• korzysta ze słownika ortograficznego • potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii	• zna budowę słownika ortograficznego • wyszukuje hasła w encyklopedii	• korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych • korzysta z informacji zawartych w encyklopedii	• określa funkcje słowników • korzysta ze słowników on-line	
	• podejmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z Internetu	• ocenia przydatność uzyskanych informacji	• konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych	• krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł	

	• zna legendy związane ze swoim regionem	• wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze sowim regionem	• wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu	• aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu	
	• korzysta z Internetu w celach edukacyjnych • kształci umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnej	• rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów Internetu	• zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich	• postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań	
Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	• czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego	• czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony	• czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki	• czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami	• chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych